Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Biografiske Optegnelser

om

Lensmanden

Kaspar Markdanner

(1533—1618),

uddragne af den af

Soren Iversen Vinum

over ham holdte Ligprædiken.

Særtryk af: Den danske Adel i det 16de og 17de Aarhundrede
ved C. F. Bricka og S. M. Gjellerup. I.

Kjøbenhavn.

Forlagt af Rudolph Klein.

1875.

Lijgprædic-
ken, aff den CXIII
Dauids Psalme, fremsat oc
foregiffuen vdi
Erlig, Welbyrdig oc
Salig Mands
Caspar Marck-
danners til Søgaard, Jor-
deferds begengelse, vdi hans
Sogneckircke Rønninge, den
6. Octob. Aar 1618.
Aff
S. I. W. Sognepræst
dersammesteds.

Kiobenhaffn,
1619.
[8vo.]

Belangendis denne ærlige oc Welbyrdige Mand, nu salig met Gud, *Caspar Marckdanner* til Søgaard, hans ærlige blod oc byrd oc fødsels ankomst, Christelig liff oc leffnet oc salig oc sactmodig endeligt, da er denne salig Welbyrdig Mand fød her i Riget Anno 1533 aff ærlige fromme forældre, som lang tid siden ere hensoffuet vdi Herren: Huilcke hans forældre først haffuer offret hannem Gud ved det høyuærdige Daabens Sacramente, siden været omhyggelige for hannem, at hand maatte faa en god, ærlig optuctelse, som er it got fundament til all Lycksalighed, som Plutarchus scriffuer, oc det beste arffuegods, mand kand sine børn efterlade. Haffuer derfore først hiemme hos dennem selff holt Scholemester til hannem oc ladet hannem Christeligen opdrage i Guds fryct, dyd oc ære indtil sit tolffte Aar. Forskickede hannem siden fra sig til Roskilde Schole, huor hand vaar paa 3 aars tid oc lod sig finde flittig oc lydig at tiltage vdi det gode, saa mand allerede haffde en merckelig forhaabning om hannem. Bleff ydermere til Hamborg vdsend, videre vdi sine velbegyndte Vngdoms øffuelser sig at forfremme, efftersom det vdi sin tid kunde være hannem fornøden oc gaffnlig oc hans person kunde egne oc anstaa, oc bleff der til Schole i 4 Aar.

Men efftersom Gud veed mange gode middel oc raad til at forhielpe sine Børn (Thi hand fører sine Helgen vnderlig, siger David Psal. 4), da er der kommen en

Frantzoske Legation, som haffde været i Suerige oc vilde ind i Franckerige, met huilcken der vaar en Herre, kaldet Monsieur *de la Rose*, huilcken der tog den S. Welbyrdige mand met sig ind i Franckerige, i huilcken tieniste hand sig saa anstillet, at mand fand hos hannem stor flittighed oc troskab, Oc efftersom hand jo lengere jo mere lod kiende sit oprictig gemøt imod samme sin Herre, saa fick hand oc en synderlig behag til hannem, saa hand fulde hannem som en tro Lifftienere vdi 6 Aar, imeden oc all den stund den Frantzoske Krig paastod. Samme hans Herre forlod sig oc langt tryggeligere paa hans oprictighed end paa sine egne indfødde folck oc tienere. Siden bleff denne hans Herre afferdiget met en mectig sterck Legation ind vdi Spanien, paa huilcken reise denne S. Welb. Mand bleff oc brugt i atskillige victige bestillinger. Som nu alting met den legation vaar forrettet, oc for^me^ Herre haffde taget sin affskeed aff Kongen, bliffuer denne Welb. Mand *Caspar Marckdanner* aff en Hest ilde saaret oc slagen, saa hand maatte begiffue sig vnder Bartskerens haand, huor aff hans herre bleff fororsaget dog at reise fort oc lade hannem bliffue, indtil Gud vilde giffue hannem sin sundhed igien, forærede hannem paa den tid 200 Croner, Loffuede ydermere, at naar hand besøgte hannem i Franckerige, om det bleff bedre met hannem, skulde hand hannem for sin lange tro tieniste vel til tacke høyeligen belønne. Men der Gud gaff hannem sin førlighed, siuntis hannem en større ære at være, at hand kunde sig videre forsøge end altid hos en Herre i it Kongerige at lade sine vngdoms aar bortløbe, om end skønt der kunde være stor profiit oc fordeel hos: Thi it berømmeligt naffn er bedre end Guld, oc it got rycte er kosteligere end stor rigdom, som Salomon Prov.

22 oc Syrach 42 cap. lærer. Tog sig derfore for nogen stund i Spanien at forsøge, oc gaff sig til en vng Herre samme sted, Noble *de Sebastian*, bleff hos hannem it aars tid: Oc efftersom samme Herre lod sig der efter forlyste at vandre ind igiennem Franckerige oc vdi Italien, der de fornemste oc naffnkundigste stæder oc folck at besee oc besøge, paatog denne S. Welb. mand sig oc samme Reise met hannem paa 2 aars tid. Som den tid saaledis vaar omløben, oc for^ne^ Herre actet sig paa hiemreisen til Spanien igien, kom hannem for i Italien en Østerrigske herre, som laa paa sin reise oc vilde til Keiser *Maximilianum*, i hues Gaard oc Hoff hand actet sig at begiffue: disse tuende Herrer holder sammen deris colloqvium oc samtale, oc iblant andet forfalder oc dette, met huad flittighed oc troskab denne S. Welb. Mand haffde ladet sig finde i sin tieniste etc. Huor aff den Østerrigske Herre tog aarsage at bede forneffnde *Caspar Marckdanners* herre, hand vilde hannem sin tieniste quit giffue, forhaabendis, *Caspar Marckdanner* skulde det icke vdslaa, huilcket hand oc beuilget, besynderlig efterdi *Caspar* selff icke haffde lyst paa ny sig til Spanien at begiffue. Fulde saa samme Østerrigske herre, oc tiente hoss hannem i Keyserens Gaard i 2 aar, paa huad tid den S. Mand befliittet sig paa at bliffue kiend oc kyndig hos de fornemste, saa at Stormectigste høyborne Keyser *Maximilianus*, den anden aff det naffn, fick oc en velbehag til hannem, oc tog hannem vdi sin egen tieniste. Oc efftersom hand paa de tider vaar en keck Krigsmand oc velforsøgt, braff oc modig Soldat, brugte hans Keiserlig Majest: hannem, først i den Vngerske krig, saa lenge Krigen paastod, huor vdi hand met saadan wforsagt mod oc Hierte forholt sig, saa hand stor priisz oc ære ind-

lagde oc forhuerffuede sig der met hoss hans Keiserlige Majest: en synderlige gunst oc naade, saa hand end oc nogle aar effter Krigen beholt hannem i sin tieniste, oc brugte hannem i midler tid i atskillige drabeligé bestillinger, icke alleene hoss fremmede Herrer oc Førster i Tyskland, efftersom hand skickeligen viste at føye sig met dennem, men end oc bleff aff hans Keiserlige Majest: i Gesantzvijsz i Spanien indskicket, vdi huilcken, saa vel som andre flere forfaldne høye bestillinger, hans Keyserlige Majest: haffuer altid formerckt hans fljd oc troskab i alt det, som kunde komme det Romerske Rige oc høylofflig huss Østerrige til gaffn oc gode oc hans Keyserlig Majestat til reputation oc anseelse. Haffuer derfor icke alleene afflagt saadan hans trohiertige lange tieniste, som haffuer værit tilsammen paa 10 aars tid, met stor foræring oc benaading; Men efftersom den bør retteligen at kaldis Adels Mand, som giør Adels gierninger oc øffuer sig i Adelige dyder met frimodighed oc oprictighed, da haffuer hans Keyserlige Maiest: (der met andre til lige dyder at opuecke) nobiliterit oc frigiort hannem met børn oc børnebørn til euig tid oc giffuet hannem Skiold oc Hielm oc ladet indføre i oben Patent met Keyserlige haand oc Seil styckvijsz, huad hand i Vaabenet met alle sine effterkommere føre skulde, huilcket Keyserlige patent er daterit Wien i Østerrige den 14 Septemb. Anno 1571 vdi hans Keyserlige Romerske rigis 9 oc Bohemiske rigis 23 aar, vdi mange Førsters oc store Herrers nærueretse.

Som denne S. Welbyrdige mand vaar nobiliterit, kom der tidender til den Keyserlige hoff om den Brunsuigske Krig, huorfor hand forføyede sig der hen i Førstens tieniste, vaar hannem paa den tid som en vel erfaren Krigsmand kiærkommen, lod sig oc bruge troligen, saa

lenge den Krig paastod. Der samme tid[1]) ophørde, formerckte den S. Welb. Mand, at høybaarne Første Hertug *Adolph* aff Holsten haffde taget sig fore at forreise oc sig i den Nederlendske krig at begiffue, vaar derfor villig met wforsagt mod at følge, oc holt det vd met hannem i den Krig it aar, bleff saa forordnet til hans Førstelige Naadis Kiøgemester, oc forestod siden samme bestilling troligen i 3 aar. Bleff oc i midler tid indskicket Gesantz vijsz i Spanien; Item anden gang met E. W. mand *Baltzer von Ahnfeld* ind i Nederland effter sin Herris begiering. Siden fulde han høybemelte Hertug *Adolph* til den store Rigsdag til Spier[2]), huor den mectige oc naffnkundig Rigens mand *Peder Oxe*, Hoffmester i Danmarck, lod sig oc finde, Oc efftersom forbemelte Hoffmester *Peder Oxe* hørde meget om *Caspar Marckdaners* opricthed, fredighed oc frimodighed baade i den Vngeriske, Brunsuigske oc Nederlandske Krig i Keyserens, Hertug *Adolphs* oc andre Herrers tieniste, oc til met vdspurde, hand vaar fød i Danmarck, lod hand hannem fordre til sig, forfaret forberørte Leffnit oc leiligheder, efftersom alting vaar afløben met hannem fra det første til det sidste, Oc da raadde oc formanede hannem, hand skulde tencke til mere at tiene sin egen Herre oc Konning oc fæderne Rige end vdlændiske: thi Danmarck formaatte vel at lønne en tro oc flittig forfaren tienere. Der paa lod S. *Caspar Marckdanner* alting bero den tid.

Nogen tid der effter bleff høybemelte Hertug *Adolphus* forscreffuen til høybaarne Førstinde Frøicken *Anna*

[1]) Sagtens en Fejl for: Krig.

[2]) I Forfatterens Fremstilling synes der her at være nogen Forvirring. Den »store« Rigsdag i Speier var 1570.

hendis Barsel, som stod paa Skanderborg[1]), paa huilcken tid denne S. Welbyrdige Mand reiste oc did met samme sin Herre, bleff da atter, som tilforne, aff Welbyrdig S. *Peder Oxe* tilraad at tiene Kong: Maiest: aff Danmarck, huilcket hand oc bejaede oc hannem tilsagde, begierede derfor strax, der hand haffde fuld sin herre hiem igien, sin affskeed, huor paa hand fick det suar, at hand vilde bruge hannem met nogle flere i en Legation til Keiseren, naar det vaar forrettet, vilde hand betencke sig. Der paa reiste hand oc til Keiseren, oc ydermere paa sine egne vegne holt an paa det vnderdanigst om en commendation oc forscrifft til Kong: Majest: i Danmarck, huilcken bleff hannem oc naadigst beuilget i denne meening, som copien endnu findis, at Kong: Majest: vilde for hans Keiserlige Naadis commendation skyld lade den E. W. mand *Caspar Marckdanner* være sig befalet, met flere ord, som copien vduiser; tog saa strax sin gode oc villige affskeed fra Hertug *Adolph*, oc begaff sig her ind i Danmarck. Kom saa i Stormectige, høyborne Førstis oc Herris, Konning *Frederichs den andens* (høylofflig ihukommelse) hans tieniste, oc bleff strax forordnet til hans Majests: Kiøgemester, oc forestod den bestilling flitteligen oc troligen paa tolffte aar, bleff oc for sin flittigheds skyld, der hand haffde været i samme tieniste i 2 aar, metforlænt Sænedlæn[2]) i Norge, huilcket hand beholt, saa lenge den Herre oc Konge leffde. Anno 1585 betenckte hans Majest: hannem for sin tro tieniste met Koldinghuss Slot i forlæning, huilcket Læn hand met stor

[1]) Anna fødtes 12. Dec. 1574.

[2]) Senjen Len. Forleningen er af 1580. Norske Rigsregistranter II. 385.

politiske forsictighed forvaltet i 32 aar, viste met god discretion at føye sig mod en huer effter deris stat, condition oc vilkore. Men effterat hand forbemelte Koldinghusz læn haffde forestanden paa 7 aars tid, haffuer hand oc midler tid hafft vdi it gudeligt betenckende, at det vaar nu fast paa høy tid, at hand tog sig til Ecte en gudfryctig person, at leffue met vdi det hellige Ecteskabs stat, haffuer saa omsiger effter Guds providentz oc forsiun ladet bede om E. oc W. jomfrue, jomfru *Sophia Oldeland*, som vaar E. oc W. *Hans Oldeland* til Veiloffgaard oc E. oc W. Frue, F. *Thale Abildgaards* Daatter, huilcken oc bleff hannem bejaet, oc giorde hand sit Brøllup met hende paa Koldinghuss Anno 1592. Oc haffuer de leffuet tilsammen it ærligt oc kiærligt Ecteskab i 26 aar. Vdi midler tid haffuer Gud allmectigste velsignet deris Ecteskab oc beskæret oc begaffuet dennem met 3 Sønner, *Frederich, Christian* oc *Hans Marckdanner*, iblant huilcke den middelste, Welb. *Christian Marckdanner*, er allerede i sin Barndom saligen hensoffuet i Herren: De andre tho, Welb. *Frederich* oc *Hans Marckdanner*, huilcke endnu met deris Welb. kiære Moder sørgeligen effterleffuer (Gud dennem samptligen naadeligen trøste oc husuale), ere nu i vor allernaadigste Herris oc Kongis tieniste, den eldste i Canceliet, den yngste Capetein.

Men som denne S. Welb. mands Alderdoms aar traadde nu til jo lenger jo meer met suaghed oc skrøbelighed, saa hand icke kunde haffue saa flittig opsiun met alting som i forige tider, bleff hand da omsier træt aff den store besuærlig bestilling, lod derfore vnderdanigst erlange i nogle aar om en naadig dimission oc affskeed, huilcket oc bleff hannem paa det sidste beuilget nest for-

gangen aar 1617. Dog paa det mand skulde vide, met huad troskab oc flittighed hand i begge disse Kongers tid haffuer sine tilbetroede Læn forestanden oc aff dennem været favoriserit, bleff hand aff voris itzige allernaadigste Herre oc Konning *Christian den 4* for sin lange tro tienistes skyld afflagt met tuende Læn i Norge, som er Brunlaug oc Nummedal, at beholde oc nyde quit oc fri sin Liffs tid. Hans siugdom belangende, da er Alderdom i sig selff en siugdom, dog fornemlig haffuer hand befunden sig ilde tilpasz paa to aars tid: haffuer diszimidler tid met den gamle Simeone bered sig til en glædelig oc fredsommelig henfart, haffuer oc tit oc offte siden Pintzdag forgangen aar 1617, hand er hiemkommen hid til Søgaard, effterdi hand vaar saa gantske suag, at hand icke kunde komme hid op til Kircken, ladet prædicke for sig paa Gaarden oc nogle sinde brugt det hellige oc høyuærdige Christi Legems oc Blods Sacramente: Oc nu i synderlighed den 21 Augusti, der hand formerckte sin siugdom meget haardere end tilforne at angribe sig, haffuer hand paa ny ladet mig wuærdig kalde til sig oc da aff Guds ord ladet sig trøste oc vnderuise, giort sin confession oc scrifftemaal, anammet der paa Iesu sande Legem oc Blod som en visz forseckring paa sine Synders forladelse, Guds Naade oc venskab oc det euige Liff effter dette Liff.

Midler tid haffuer icke alleeniste ieg paa mit Embedis vegne, men end ocsaa min kiære Nabo, hederlig oc vellært mand Herr *Morten Nielsen* i Skeldrup, besøgt hannem oc fore holt hannem skønne trøst aff Guds Ord: Oc haffuer hand midler tid forholt sig, som en ræt Christelig Ridder vel egner oc anstaar, icke knurret imod vor Herre, men tolmodeligen baaret dette sit languarige korsz

oc altid foruent en naadig forløszning oc trøstet sig der hos met mange trøstelige sprock oc sententzer aff Guds ord, huilcke ieg oc holt hannem for stedse, naar ieg besøgte hannem, som met Iob 13: Vilde end Herren slaa mig ihiel, saa skal ieg alligeuel haabe paa hannem. Psalm. 130: Skulde det end vare fra morgen stund oc indtil afftens ende, dog skulde mit Hierte ingenlund fortuiffle eller fra dig vendis. Psalm. 73: Herre, naar ieg haffuer ickon dig, saa skøder ieg huercken om Himmel oc Jord. Iob 19: Ieg veed, at min frelsere leffuer, oc hand skal her efter opuecke mig aff jorden, oc ieg skal omgiordis met denne min hud, etc. Matth. 11: Kommer til mig alle i, som arbeide og ere besuærede, ieg vil vederquege eder. Iohan. 3: Saa elskte Gud Verden, etc. Ioh. 11: Ieg er opstandelsen oc liffuet, huo som troer paa mig, hand skal leffue, alligeuel at hand døer: Oc huo som leffuer oc troer paa mig, hand skal aldrig dø. Rom. 8: Er Gud met oss, huo kand da være imod oss. Oc i synderlighed altid raabt paa vor Herre, at hand vilde være hannem naadig oc giøre hannem bistand, efftersom dette oc haffuer været hans symbolum: Gott mein beistand; met mange flere saadanne sprock oc sententzer, som hand (efftersom hand selff vaar smuck belæst i Scrifften) viste at trøste sig met.

Nu i Mandags afften, som vaar i gaar 14 dage, der Klocken vaar imellem 10 oc 11, der det lackede nu at enden met hannem, oc Døden trengde til Hiertet, begynte ieg atter at repetere nogle faa aff de trøstelige sprock, som ieg tilforn haffde forholt hannem, som Ioh. 3: Saa elskte Gud Verden, etc. Iohan. 11: Ieg er opstandelsen oc liffuet, etc. Iohan. 10: Mine Faar høre min røst, oc ieg giffuer dem det euige liff, oc der skal

ingen riffue dem aff mine Hænder. Oc effterdi hans maal vaar allerede falden, saa hand icke nu kunde suare mig som tilforne, oc ieg spurde hannem, om hand trode dette forbemelte, Item Syndernis forladelse, Legemens opstandelse oc det euige Liff: Nickede hand at mig, giffuendis der met tilkiende, at hand visselig trode det aff Hiertet. Laa saa stille hen, indtil Klocken vaar imellem 1 oc 2 effter midnat, da haffuer vor Herre endelig bønhørt hans daglige raaben, giort naade met hannem oc en god ende paa hans languarende siugdom oc kallet hannem fra denne ælendige jammerdal til sit euige rige oc herlighed, der hand haffde leffuet 85 aar, som vaar hans gantske alder.

Forfatteren, *Søffren Iffuersen Winum*, hvis Fortale er skrevet i Rønninge Præstegaard d. 20. April 1619, har dediceret sin Bog til den afdødes Enke Fru *Sophie Oldeland* og hendes to Sønner *Frederik Markdanner* til Søgaard og *Hans Markdanner* til Søgaard. Det er efter deres saavel mundtlige som skriftlige Begjæring, at han udgiver sin Tale, hvorved han mener at kunne bevise dem en ringe Taknemmelighed for de mangfoldige Velgjerninger, de have vist ham i de næsten tre Aar, hvori han har været deres Sognepræst i Rønninge. Titelbladets Bagside er prydet med *Markdannernes* Vaaben [1]).

Texten til Prædikenen er taget efter den afdødes Ønske (Bl. Bvj). I Slutningen af Talen behandles Spørgsmaalet om, hvorledes man fra en ringe Stand kan hæve sig i Vejret, og idet der bemærkes, at man ad to Veje kan vinde Berømmelse, ved at lægge sig efter de fredelige Idrætter eller ved at ud-

---

[1]) Det er noget forskjelligt fra det i Adelslexikonnet afbildede. Dyrehovedet (som ikke synes at være en Løves) vender mod venstre, og under det er der tre Bølger. Intet Hjelmsmykke.

mærke sig ved mandhaftige Gjerninger, henvendes Ordene (Bl. Evj og ff.) ikke alene til «gemeine folck», men i Særdeleshed til «Adels personer, som ville høyt ansees oc æris for andre: Thi der aff haffue de deris naffn, aff det Hebraiske Ord addir, paa Danske igiennemglantzende eller skinnende, der met at giffue tilkiende, at Adels personer oc de, som ville være noget mere end andre, skulle oc glantze oc skinne for andre vdi besynderlige dyder . . . . Nogle ville, at de haffuer deris naffn aff det Tydske ord Adler, paa Danske Ørn, at lige som Ørnen suinger sig højt i Været for andre fule, Saa skulle oc rette Adels personer suinge sig op i det høye, det er: beflitte sig paa høye fornemlige dyder. Der aff haffuer mand aff Arilds tid saa vel som endnu paa denne dag kaldet dem Erlige, efterdi de gantske vaar tilgethan eller tilgeneiget til Erlighed oc redlighed for andre. Iler vdaff kaldis de paa Tydske Ehrnveste . . . . Ville de derfore være rette Adels personer, Nobiles, naffnkundige, skulle de beflitte sig paa Adels gierninger. Thi det hielper intet, at mand kand berømme sig aff høy stamme, aff mange anher etc. Thi huad hialp det Absolon, at hans Fader vaar en Konge? Intet. Huad hialp det Cham, at hans Fader Noah haffde it got naffn? slet intet. . . . . Derfor siger Seneca: Qvi genus jactat suum, aliena lavdat: Den, der roser sig aff sin sleet, hand roser en fremmet ting, hand siger iekon, huad andre haffuer været, men hand veed icke endnu, huad hand selff er, om hand oc vil holde sig saa redelig som hans Forældre etc.»

De, der ville holdes for rette Adelspersoner, skulle beflitte sig paa tre Ting: 1) paa Gudfryglighed, 2) paa boglige Kunster, Visdom, Skikkelighed. «Thi det giffuer dem stor ære, roes oc berømmelse, at de oc bliffuer brugt i høje bestillinger i Land oc Rige for andre, som wi end oesaa haffue Exempel paa her vdi vort eget Rige.» (Bl. Eviij.) Selv Fyrster have studeret, hvilket oplyses med Exempler. 3) «For det tredie, efterdi det gaar alt saa til: Non ex qvovis ligno fit Mercurius, De kunde icke alle bliffue lærde, der tien icke it huert træ

til, Ingenia ere icke alle eens etc., saa skulle de zire deris Adelskab oc søge ære oc roes ved tredie middel, at de forsøger dem i fremmede Lande, lader dem bruge imod Rigens oc andre Fiender, ere dappere, frimodige, wforsagte.» Et Exempel herpaa er netop *Kaspar Markdanner*, som ved sine mandelige Gjerninger har vundet adelig Frihed. «Daglig forfarenhed vidner nocksom, at mand holder meget aff dem, oc deris naffn bliffuer høyt actet, som haffuer noget forsøgt sig i fremmede lande eller i krig oc thog: Mand holder icke meget aff den, som er wbeuandret, i synderlighed aff en Adels person, naar hand er ickon opdragen hiemme hos sine egen, oc er intet vdkommen iblant folck. Thi der met bliffuer hand vel wbekiend, bliffuer icke synderlig actet, lidet æret, meget mindre brugt til nogle vielige oc drabelige sager oc bestillinger.» (Bl. Eviij$^{v°}$ og ff.) — «Men lige som det gaar met studeren, saa gaar det oc met krigen, der duer icke en huer til at reyse, ride oc krige etc. Derfor skulle Adels personer i almindelighed befliitte sig paa dyd oc fromhed, ræt oc billighed: thi det giffuer oc stor loff oc prijsz oc it got naffn, at de ere rætferdige, sandrue, saetmodige, naadige, gode oc milde Øffrighed, icke skinde, skaffue oc vdsue deris Vndersaatter, icke være tyransk mod dem, icke besuære dem met ny paaleg, icke tage hud oc haar strax aff dem etc., men omgaaes viselligen oc beskedeligen met dem, oc handle mildeligen met dem.» (Bl. Fiij$^{v°}$—Fiiij.)